

Stockholm den 17 december 2024

R-2024/1872

Till Justitiedepartementet

Ju2024/01778

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 17 september 2024 beretts tillfälle att avge yttrande över delbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63).

Sammanfattning

Advokatsamfundet, som hänvisar till tidigare synpunkter i fråga om förslag rörande ökar informationsutbyte mellan myndigheter,¹ har med undantag för de synpunkter som framgår nedan inget att invända mot utredningens lagförslag.

Synpunkter

Utredningens utgångspunkt har varit den kartläggning som gjordes i promemorian *Utökat informationsutbyte* (Ds 2022:13).² Advokatsamfundet har i remissvar uppmärksammat att vissa frågor krävde ytterligare överväganden och bedömningar. Därtill har Advokatsamfundet i närtid yttrat sig över andra lagförslag avseende informationsutbyte mellan myndigheter och i vissa frågor förespråkat förändringar till

¹ Se bl.a. Advokatsamfundets remissyttrande den 13 september 2024 över promemorian *Ett effektivare informationsutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna inom EU*, remissyttrande den 12 januari 2024 över betänkandet *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – en ny huvudregel* (SOU 2023:69), samt remissyttrande den 18 november 2022 över departementspromemorian *Utökat informationsutbyte* (Ds 2022:13).

² Se kommittédirektiv *Förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter* 2023:146, s. 9.

skydd för den personliga integriteten och rättssäkerheten.³ Dessa synpunkter anser Advokatsamfundet i stor utsträckning beaktade i det nu remitterade betänkandet.

Utredningen konstaterar att befintlig lagstiftning i stor utsträckning medger utlämnande av uppgifter mellan myndigheter. I vissa fall enligt mer tillåtande regler än den nu föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen, i vissa fall mindre. Utredningen beskriver nuvarande lagstiftning som en Schweizerost.

En tydlig lagstiftning avseende något så grundläggande för vårt demokratiska samhälle som offentlighet och sekretess är önskvärd och bidrar till ökad förutsebarhet och därmed rättssäkerhet. Advokatsamfundet konstaterar i detta sammanhang att de faktiska förutsättningarna för informationsutbyte mellan myndigheter inte kommer att förändras i någon större omfattning genom den föreslagna generella sekretessbrytande bestämmelsen. Vidare konstaterar Advokatsamfundet att den föreslagna bestämmelsen i sig inte innebär spridning av uppgifter till mottagare utanför staten och dess myndigheter.

I likhet med tidigare remissvar avseende informationsutbyte mellan myndigheter, vill Advokatsamfundet även här betona vikten av skydd mot betydande intrång i den personliga integriteten genom övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden såsom anges i 2:6 andra stycket RF. Risken för lagstridig övervakning och kartläggning får anses ha ökat i takt med teknikutvecklingen och då särskilt artificiell intelligens. Utredningen resonerar kring denna fråga på ett, enligt Advokatsamfundet, tillfredställande sätt.

Advokatsamfundet vill uppmärksamma de tillämpningssvårigheter som intresseavvägningen i den sekretessbrytande bestämmelsens andra stycke kan medföra, särskilt för mindre myndigheter med begränsade juristresurser. Advokatsamfundet instämmer dock i utredningens bedömning att det krävs en begränsning i likhet med den som anges i 4 § andra stycket i lag (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet.

Utredningen konstaterar att den sekretessbrytande bestämmelsen i sig inte möjliggör något annat än själva utlämnandet av en uppgift. Den mottagande myndighetens

³ Se fotnot 1 ovan.

fortsatta behandling av uppgiften kräver således annat lagstöd. Advokatsamfundet vill dock betona de risker för intrång i den personliga integriteten som ökad tillgång till uppgifter myndigheter emellan kan medföra då sådan tillgång är en förutsättning för fortsatt behandling. Vaksamhet i förhållande till framtida lagstiftning som möjliggör för myndigheter att behandla medborgarnas personuppgifter i någon form av övervaknings- eller kartläggningssyfte bör därför iakttas.

Utredningen redogör för skälen till nuvarande reglering och de risker för den personliga integriteten och obehörigt röjande som följer av att ett utökat antal tjänstemän får tillgång till en uppgift i jämförelse med nuvarande reglering. I likhet med utredningen anser inte heller Advokatsamfundet att denna risk väger över intresset av en generell sekretessbrytande bestämmelse avseende informationsutbyte mellan myndigheter. Advokatsamfundet vill dock understryka vikten av adekvat och genomgående informationssäkerhet, eftersom exponeringsytorna för obehörigt röjande eller cyberangrepp blir fler med utredningens lagförslag.

Utredningen föreslår ett antal undantag från den sekretessbrytande bestämmelsen, bl. a. avseende notarius publicus verksamhet i enlighet med 40 kap. 2§ OSL. Som skäl för detta undantag anför utredningen bl. a. verksamhetens särprägel samt att advokater har att iakttä särskilda bestämmelser om tystnadsplikt. Advokatsamfundet anser att det är riktigt att undanta nämnda bestämmelse på de grunder som utredningen anför.

Den som har deltagit i handläggningen av ett tillsynsärende hos Advokatsamfundet får inte obehörigen röja vad han eller hon då har fått veta om någons personliga eller ekonomiska förhållanden.⁴ Eftersom sådana ärenden kan komma att handläggas av JK och Högsta domstolen är uppgifter som är föremål för nämnda tystnadsplikt även föremål för sekretess enligt 30 kap. 16 § OSL hos dessa myndigheter.

Advokatsamfundet anser att även denna bestämmelse bör omfattas av de undantag från den sekretessbrytande bestämmelsen som utredningen föreslår.

Skälen för ett sådant undantag är i princip desamma som ligger till grund för undantaget avseende notarius publicus (se ovan), eftersom de aktuella uppgifterna genom utredningens förslag riskerar en mer omfattande spridning till andra myndigheter, vilket ytterst riskerar att motverka syftet med tystnadsplikten. Således

⁴ Se 8 kap. 6 § tredje stycket RB.

bör 30 kap. 16 § OSL räknas till sådan sekretess som undantas från den sekretessbrytande bestämmelse som utredningen föreslår. Det finns förvisso inget undantag för dessa uppgifter enligt den s.k. generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL. Dock är själva syftet med utredningens lagförslag att förenkla spridning av uppgifter myndigheter emellan, vilket motiverar en annan bedömning i förhållande till den nu föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander